

**Силабус курсу
КОНСТРУЮВАННЯ І МОДЕЛЮВАННЯ В ДЕКОРАТИВНОМУ
МИСТЕЦТВІ**

Освітній ступінь – Бакалавр
Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність: 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)
Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Образотворче мистецтво)»

Кількість кредитів – 11

Рік підготовки – 4, семестр – 7-8

Компонент освітньої програми: вибірковий
Дні занять: згідно розкладу (інформаційний портал ТНПУ ім. В.
Гнатюка <http://tnpu.edu.ua/faculty/Instytutmystectw/dyzayn.php>)
Консультації: понеділок 14.05, гуртожиток № 1, кабінет ДПМ

Мова викладання: українська

Керівник курсу

к. мист., доц. **Вольська Світлана Олексіївна**

Контактна інформація golvulus@ukr.net; 0352-53-76-11

Опис дисципліни

Вивчення дисципліни «Конструювання і моделювання в декоративному мистецтві» має за мету підготовку майбутнього спеціаліста до створення предметів декоративно - прикладного мистецтва, зокрема формування та розвиток загальних і професійних компетентностей в галузі моделювання, конструювання та художнього оздоблення виробів декоративного мистецтва, що спрямовані на здобуття студентом здатності володіти традиційними і сучасними методами проєктування та виготовлення виробів ДПМ з урахуванням утилітарних та художньо-естетичних параметрів.

Зміст дисципліни «Конструювання і моделювання в декоративному мистецтві» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері середньої освіти (Образотворче мистецтво), норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

	Темати	Результати навчання
Модуль І. Основні закономірності та особливості декоративно-ужиткової творчості.		
1	Тема І. Декоративно-прикладне мистецтво. Народне мистецтво як рушійна сила культури етносу.	Знати: Основні види ДПМ в історії людства від найдавніших часів. ДПМ на території України часів Древньої Русі до сьогодення. Функції ДПМ. Морфологія та принципи класифікації. Полістилізм сучасного декоративного мистецтва.. З'єднання форми і декору в гармонійну художню композицію. Архітектура у декоративному мистецтві.
2	Тема 2: Провідні художні методи створення та засоби художньої виразності в народному ДПМ.	Знати: Класифікацію видів ДПМ за матеріалом і технікою та функціональною приналежністю. Народне, професійне, самодіяльне декоративно-прикладне мистецтво. Утилітарність та декоративно-виразні якості у творах мистецтва. Орнаментальний та сюжетно-зображальний метод. Абстрагування, стилізація, натуралізація. Види орнаментів – первинні і вторинні його форми. Символіка кольору та знаковість в орнаменті. Орнаментика паперових прикрас. Історичні аналоги витинанкарства. Виникнення витинанки на Україні. Декоративні особливості української витинанки. Сучасне витинанкарство. начерків різного рівня складності та розписів, притаманних ДПМ;
3	Тема 3. Монокомпозиція в сучасному декоративному	Знати: Особливості монокомпозиції і традиційної структури. Загальні і принципи побудови

	мистецтві.	монокомпозиції. Особливості і основні умови рішення. Побудова монокомпозиції за темою натюрморту. Аспекти трансформації. Побудова композиції з мотивів складної форми у декоративному розписі. Основні вимоги для побудови монокомпозиції.
Модуль II. Художньо-стилістичні особливості ДПМ за матеріалом.		
4	Тема 4. Українська художня кераміка та скло. Мистецтво гончарства на Україні.	Знати: Типологію форм та принципи декорування керамічних виробів. Особливості матеріалів. Керамічні осередки. Фігурний фарфоровий посуд та скульптура 60 – 80 років XX століття. Типологія форм та принципи декорування. Полістилізм у сучасній професійній кераміці. Чорнолощена кераміка Поділля. Кераміка Полтавщини. Опішнянська гончарна пластика. Гуцульська кераміка. Кераміка Київщини. Прикметні ознаки дибинецьких та васильківських гончарних виробів. Розвиток українського художнього скла в контексті з європейським скловиробництвом. Художній вітраж. Творчість львівських митців А.Бокотея, Ф.Черняка, В.Гінзбурга.
5	Тема 5. Виготовлення прикрас та сувенірів із різноманітних матеріалів.	Знати: Бісероплетіння як вид декоративно-прикладного мистецтва. Виникнення та розвиток бісероплетіння. Техніки виконання та регіональні особливості. Історія української вишивки, її призначення, застосування. Орнаментальні мотиви та техніки вишивок у різних регіонах України. Різдвяні сувеніри. Традиційне та сучасне трактування.
Модуль III. Художній текстиль.		
6	Тема 6. Художньо-виражальні особливості виготовлення текстильних виробів.	Знати: Історія виникнення ткацтва. Роль і місце художнього ткацтва в системі етнокультурних та художніх цінностей України. Розвиток сюжетно тематичних килимів. Композиційно-орнаментальні особливості художніх тканин, колорит. Становлення та розвиток традиційних центрів художнього ткацтва. Техніки ткання. Вивчення основних видів ручного узорного ткацтва. Інструменти та пристрої для ткання. Гобелен, як оптимальний творчий жанр для виявлення найскладнішого змісту, для побудови асоціативних образів, цілих “картин”. Сучасні майстри виготовлення гобеленів.
7	Тема 7. Художній розпис тканин.	Знати: Історичні витоки батика. Історичне коріння гарячого батика пов'язане з Індонезією та Близьким сходом. Розвиток батика в Україні та на пострадянському просторі. Техніки батика: вільний розпис, холодний та гарячий батик, принципи його образно-виражальної мови. Українські художники, які працюють у техніці батика. Основні закономірності композиційного розміщення об'єктів на площині. Особливості технології художнього розпису по тканині. Інструменти і матеріали для виконання роботи.
Модуль IV. Писанка та лялька-мотанка – українські традиційні обереги.		
8	Тема 8. Писанкарство як один із найдавніших видів українського народного декоративно-прикладного мистецтва.	Знати: Орнаментальні та колористичні особливості української писанки, вивчення їх регіональної специфіки, виявлення оберегових властивостей та символічного змісту даного виду народного мистецтва. Історію становлення та розвитку писанкарства на Україні. Орнаментику писанок. Поєднання знаків-символів та кольорової гами в писанкових орнаментах. Солярні символи. Геометричні, рослинні, зооморфні та антропоморфні символи в писанкарстві. Християнські знаки-символи. Різновиди техніки санкового розпису. Матеріали та інструменти. Технологія виготовлення традиційних писанок.
9	Тема 9. Лялька-мотанка як сакральний оберіг українців.	Знати: Особливості ляльки-мотанки як ексклюзивного українського сувеніру та сакрального оберегу та вишуканого витвору декоративно-прикладного мистецтва. Українська народна лялька – яскравий вид народної творчості. Національна лялька із текстильних матеріалів.

		Виготовлення ляльки та регіональні особливості її оформлення. Поняття про український народний костюм, його елементи. Елементи конструювання одягу для ляльок.
--	--	--

Літературні джерела

1. Воробьева І. Опішнянський розпис, Х., Ранок, 2008. 22 с.
2. Воробьева І. Петриківський розпис. Х.: Ранок, 2008. 18с.
3. Воробьева І. Косовський розпис, Х., Ранок, 2008. 19 с.
4. Воробьева І. Яворівські дерев'яна іграшка, Х., Ранок, 2008. 21 с.
5. Гарбузенко Л. В. Декоративно-прикладне мистецтво: крок до художньо-естетичної компетентності: Навчально-методичний посібник. Кіровоград: ФОП Александрова М. В., 2016. 132 с.
6. Гарбузенко Л. Система навчальних завдань для формування художньо-естетичної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва. *Проблеми підготовки сучасного вчителя: збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. Вип. 12. Ч. 1. Умань: ФОП Жовтий О. О., 2015. С. 137–143.
7. Гарбузенко Л. В. Технологія формування художньо-естетичної компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва. *Проблеми сучасної педагогічної освіти. Серія: Педагогіка і психологія*. Вип. 43 Ч. 2. Ялта: РВВ КГУ, 2014. С. 51–58. –
8. Гулей О.В. Декоративно-прикладне мистецтво: Навчальний посібник. Суми: Видавництво Сум ДПУ ім. А.С.Макаренка, 2010. 152 с.
9. Захарчук-Чугай Р.В. Українське народне декоративне мистецтво: навчальний посібник. Київ: Знання, 2012. 342 с.
10. Кoberник О.М. Технології : підручник. Київ : Літера ЛТД, 2011.
11. Коприва Аттіла. Композиція та художній образ в живописі (Методичні вказівки до вивчення теорії та практичного курсу живопису. Частина 1.).
12. Манько В. Українська народна писанка. Л., Свічадо, 2006. 41 с.
13. Кара-Васильєва Тетяна, Чегусова Зоя. Декоративне мистецтво України ХХ століття. У пошуках «великого стилю». К.: Либідь, 2005. 280 с., іл
14. Копалова Н. Гурткова робота з апікації та орігамі, Т., 2008. 19 с.
15. Луцан Н.І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну: навчальний посібник. Київ: Слово, 2010. 172 с.
16. Мельник Володимир. Декоративний розпис на уроках образотворчого мистецтва. Тернопіль: Підручники і посібники, 2003. 64 с.
17. Романцов С. Витинанки, крок в минуле та сучасне. *Методичні рекомендації. Авторська програма курсу «Витинанка»*. Шостка, 2001. 80с.
18. Ружицький В.А., Малиніна А.О. Основи петриківського розпису: Навчально-методичний посібник. Харків.: Скорпіон, 2003. 48 с.
19. Синтез мистецтв. : навч. Посіб. / В.Г.Чернявський, І.О.Кузнецова, Т.В.Кара-Васильєва, З.А.Чегусова. К.: НАУ, 2012. -320 с.
20. Старовинні українські узор для вишивання хрестом. Магія візерунка. – Х.: Фактор-Друк, 2016. 143 с
21. Шахова І. В. Художня апікація та візерунки з паперу, Д.ОООПКФ»БАО», 2006.
22. Яремків М. Композиція, Е.. Підручники і посібники, 2009, 46с.

Політика оцінювання

- Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування, пошуку інформації, необхідної для виконання практичного завдання (наприклад, користування он-лайн бібліотекою).
- Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Екзамен

Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2			Підсумковий контроль (Екзамен)	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	ЗМ 1	Тема 4	Тема 5	ЗМ 2		
10	10	15	35	20	15	35	30	100

Залік

Змістовий модуль №3			Змістовий модуль № 4			ІНДЗ	Сума
Тема 6	Тема 7	ЗМ 1	Тема 8	Тема 9	ЗМ 2		
25	20	45	20	20	40	15	100

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій).
- 2) Тематика та зміст практичних та лабораторних робіт.
- 3) Завдання для підсумкового контролю (залікові питання).
- 4) Електронне навчання в системі MODLE.